RETTENS DOM (Femte Afdeling)

10. juni 2004 *

I sag T-315/02,

Svend Klitgaard, Skørping (Danmark), ved advokat S. Koll Espensen,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved H. Støvlbæk og C. Giolito, som befuldmægtigede, bistået af avocat P. Heidmann, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

hvori der i medfør af artikel 238 EF er nedlagt påstand om refusion af rejseomkostninger på et beløb af 19 867,40 EUR, som sagsøgeren anfører at have afholdt i forbindelse med udførelse af kontrakt nr. 32.0166 indgået inden for rammerne af projekt Plant Life Assessment Network (PLAN) Cluster D, med renter, samt inkassoomkostninger, ligeledes med renter,

* Processprog: dansk.

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, P. Lindh, og dommerne R. García-Valdecasas og J.D. Cooke,

justitssekretær: fuldmægtig D. Christensen,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. januar 2004,

afsagt følgende

Dom

Tvistens baggrund

1 I 1997 tildelte Kommissionen Det Fælles Forskningscenter (herefter »Centeret«) ansvaret for godt 60 projekter vedrørende evaluering af levetiden af industrianlæg i et samlet projekt kaldet »Plant Life Assessment Network« (herefter »PLAN-projektet«).

2 Den 22. december 1997 indgik Fællesskabet, repræsenteret ved Kommissionen, og S. Klitgaard (herefter »sagsøgeren«) en kontrakt (nr. 32.0166) om gennemførelsen af den tekniske auditering af Cluster D i PLAN-projektet (herefter »kontrakten«) for en varighed af 48 måneder. Sagsøgeren påbegyndte disse opgaver i oktober 1997 inden den formelle indgåelse af kontrakten.

Kontraktvilkår

3 Kontraktens artikel 4.1., der omhandler sagsøgerens honorar, bestemmer:

»The Commission undertakes to pay the Contractor in return for his services under this contract a maximum of ECU 81,000 (eighty-one thousand) as follows:

— 30%: after the signing of this contract,

— 20%: after acceptance by the Commission of the first yearly report,

— 20%: after acceptance by the Commission of the second yearly report,

— 20%: after acceptance by the Commission of the third yearly report,

— 10%: after the acceptance by the Commission of the final report.

It is agreed that the aforesaid sum shall cover all expenditure incurred by the Contractor in the perfomance of this contract, except those mentioned in art. 5.«

4 Kontraktens artikel 5, der vedrører rejseomkostninger, bestemmer:

»5.1 The contractor's travel, and subsistence, and any expenses for the shipment of equipment or unaccompanied luggage directly connected with the performance of the tasks specified in Article 3 of this contract shall be reimbursed in accordance with the special provions of Annex 4.

5.2 These expenses will be payable on presentation of written evidence, including receipts and tickets counterfoils.«

5 Kontraktens bilag 4, litra c) in fine, fastsætter et loft for refusion af rejseomkostninger:

»The expenses described above shall be reimbursed up to a maximal amount of 27,000 ECU for the contractual period of 48 months.«

6 Kontraktens artikel 4.2, første og andet afsnit, vedrørende forsinket betaling bestemmer:

»The Commission undertakes to pay sums due pursuant to this contract within a maximum of 60 calender days running from the date on which the Commission approves or should have approved the reports (»the approval date«) to the date on which the Commission's acount is debited.

This payment period may be suspended by the Commission if it informs the Contractor concerned, at any time within the periode of 60 calender days counting from the approval date, that the corresponding payment requests are not admissible either because the amount is not due or because the necessairy supporting documents have not been produced, or if the Coommission sees the need for further checks. The payment period shall continue to run from the date on which the properly established payment requests are registered.«

7 Artikel 3, litra b), i kontraktens bilag 1 omhandler Kommissionens godkendelse af den endelige rapport:

»This report shall describe the entire work carried out and the results obtained in implementation of the contract. It shall also contain a summary of the most important results achieved.

[...]

The report shall be deemed to be accepted by the Commission if within one month after receipt of [...] the final report, the Commission has not expressly communicated its observations to the Contractor.«

8 Ifølge kontraktens artikel 8 er Retten i Første Instans kompetent til at træffe afgørelse i alle tvister vedrørende kontrakten, der i følge kontraktens artikel 7 er undergivet dansk ret.

Sagens faktiske omstændigheder

9 I overensstemmelse med kontraktens artikel 4.1 udbetalte Kommissionen den 1. april 1998 den første rate på 24 300 EUR til sagsøgeren.

10 Ved skrivelse af 30. november 1998 anmodede sagsøgeren Kommissionen om dels at udbetale ham anden rate på 16 200 EUR, dels at refundere de rejseomkostninger, der var opstået i perioden fra den 1. oktober til den 30. november 1998.

11 Ved skrivelse af 25. februar 1999 afslog Kommissionen anmodningen om refusion af rejseomkostningerne, idet den anførte følgende:

»As I am sure you are aware, in the original concept 3,500 ECU was foreseen for each [technical audit project] plus the incurred expenses (plus participation fees and expenses for PLAN participation). This total amount was in the case of Cluster D 81,000 ECU (see annex 1: Table of Network Costs).

Unfortunately, due to a typographical error the final version of your contract stated:

»It is agreed that the aforesaid sum shall cover all expenditure incurred by the Contractor in the performance of this contract, except those mentioned in art. 5.«

The final contract shall of course have read:

»It is agreed that the aforesaid sum shall cover all expenditure incurred by the Contractor in the performance of this contract, including those mentioned in art. 5.«

We trust that you will have no problem in signing the enclosed amendment.«

12 Ved skrivelse af 3. marts og 26. marts 1999 afslog sagsøgeren Kommissionens forslag af 25. februar 1999 med den begrundelse, at honoraret da ikke længere stod i forhold til hans ydelse. Han forelagde to forslag til aftaletillæg, der enten skulle medføre en reduktion af opgaverne under kontrakten eller refusion af rejseomkostninger ud over raterne fastsat i kontraktens artikel 4.1.

13 Den 17. maj 1999 betalte Kommissionen anden rate på 16 200 EUR, inklusive rejseomkostninger.

14 Ved skrivelse af 20. maj 1999 meddelte sagsøgeren Kommissionen, at alle aktiviteter under kontrakten ville blive suspenderet fra den 1. juni 1999, såfremt Kommissionen ikke accepterede enten en udbetaling af rejseomkostninger ud over beløbene i kontraktens artikel 4.1 eller en reduktion af arbejdsopgaverne under kontrakten. I den forbindelse fremsendte sagsøgeren to forslag til aftaletillæg.

15 Ved skrivelse af 16. juni 1999 fremsendte Kommissionen to forslag til aftaletillæg til sagsøgeren, et vedrørende sagsøgerens honorar og et andet vedrørende sagsøgerens ydelser. Ifølge det første aftaletillæg blev der udtrykkelig fastsat et maksimumsbeløb for sagsøgerens honorar på 81 000 EUR, inklusive rejseomkostninger. Til gengæld blev de opgaver, der skulle udføres af sagsøgeren, reduceret i henhold til det andet aftaletillæg, bl.a. var sagsøgerens deltagelse i netværksmøder ikke længere påkrævet efter den 1. juni 1999.

16 Ved skrivelse af 18. juni 1999 svarede sagsøgeren, at Kommissionens forslag af 16. juni 1999 i det væsentligste svarede til sagsøgerens andet forslag af 20. maj 1999. Sagsøgeren erklærede derefter følgende:

»When the two originals of Amendment 1 & 2 are received, one of each will be signed and returned on the explicit condition that the remaining contractual instalments are timely paid.«

17 Den 7. juli 1999 underskrev sagsøgeren de to forslag til aftaletillæg og tilbagesendte dem til Kommissionen. Disse bortkom derefter hos Kommissionen. Den 24. september 1999 fremsendte sagsøgeren dem igen. Kommissionen underskrev dem den 29. september 1999.

18 Kommissionen betalte den tredje og fjerde rate på det aftalte tidspunkt ved modtagelsen af de tilsvarende årsrapporter hhv. den 21. december 1999 og den 12. december 2000.

19 Ved skrivelse af 30. november 2001 fremsendte sagsøgeren, hvad han kaldte en »årsrapport« og anmodede Kommissionen om at udbetale den sidste rate. Kommissionen modtog denne skrivelse den 4. december 2001.

20 Ved e-mail af 17. december 2001 bad Kommissionen sagsøgeren om via e-mail at fremsende den rapport, som Kommissionen havde modtaget i papirversion den 4. december 2001. Desuden anmodede den sagsøgeren om at tilvejebringe oplysninger om det arbejde, der var udført under hele kontraktperioden.

21 Ved e-mail af 19. december 2001 fremsendte sagsøgeren de oplysninger, som Kommissionen havde bedt om.

22 Ved skrivelse af 30. januar 2002 oplyste Kommissionen sagsøgeren om, at hans anmodning om betaling af 30. november 2001 først kunne honoreres, når han havde fremsendt dokumentation for sine rejseomkostninger for hele kontraktperioden.

23 Ved skrivelse af 31. januar 2002 meddelte sagsøgeren Kommissionen, at den ikke havde betalt den sidste rate i henhold til kontrakten på 8 100 EUR inden for den fastsatte frist. Sagsøgeren anmodede desuden om refusion af rejseomkostninger til et beløb på 19 867,40 EUR, idet han støttede sig på sin skrivelse af 18. juni 1999, hvorefter hans accept var afhængig af, at tidsfristerne for de resterende rateudbetalinger blev overholdt.

24 Ved skrivelse af 4. februar og 12. marts 2002 bestred sagsøgeren Kommissionens anmodning om dokumentation for rejseomkostningerne, idet han anførte, at Kommissionen forsøgte at forsinke betalingen af den sidste rate. Desuden gentog han sin anmodning til Kommissionen om betaling af den sidste rate inden den 1. april 2002 samt refusion af rejseomkostningerne inden den 1. maj 2002.

25 Den 18. april 2002 modtog Kommissionen den dokumentation, den havde anmodet om.

26 Kommissionen betalte den sidste rate den 15. maj 2002. Da den imidlertid ikke efterkom anmodningen om refusion af rejseomkostningerne, har sagsøgeren den 10. oktober 2002 anlagt denne sag.

Parternes påstande

27 Sagsøgeren har nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes:

— at betale et beløb på 19 867,40 EUR i refusion af rejseomkostninger samt renter heraf med Danmarks Nationalbanks diskonto med tillæg af 5%, fra den 30. april 2002 til betaling sker

— at betale inkassoomkostninger på 592,95 EUR samt renter heraf med Danmarks Nationalbanks diskonto med tillæg af 5%, fra den 30. marts 2002 til betaling sker

— at betale sagens omkostninger.

28 Desuden har sagsøgeren med henblik på sagens tilrettelæggelse anmodet om, at Kommissionen tilstiller ham visse dokumenter, navnlig en kopi af aftalen mellem Centeret og Kommissionen samt budgettet, der ligger til grund for denne aftale.

29 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

30 Kommissionen har afvist anmodningen om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse.

Retlige bemærkninger

Påstanden om, at Kommissionen tilpligtes at betale et beløb på 19 867,40 EUR

31 Sagsøgeren har til støtte for påstanden gjort gældende, at Kommissionen er forpligtet til at refundere rejseomkostningerne, nærmere bestemt 19 867,40 EUR med tillæg af renter, som sagsøgeren har afholdt i forbindelse med udførelsen af kontrakten. I den forbindelse har sagsøgeren i det væsentligste anført to principale argumenter og et subsidiært argument.

32 For det første har sagsøgeren anerkendt, at han har godkendt et samlet kontraktbeløb på maksimalt 81 000 EUR, inklusive rejseomkostninger ved to aftaletillæg indgået den 29. september 1999, hvor det ene ændrer kontraktens artikel 4.1. Ifølge sagsøgeren er de pågældende aftaletillæg imidlertid ugyldige, og kontraktens artikel 4.1 finder som følge heraf anvendelse i den affattelse, der oprindeligt blev aftalt den 22. december 1997.

33 For det andet har sagsøgeren anført, at beløbet på 81 000 EUR i kontraktens artikel 4.1 i sin oprindelige affattelse ikke omfatter rejseomkostninger, der er afholdt i forbindelse med udførelse af kontrakten, hvorfor sagsøgeren har ret til refusion af disse omkostninger ud over 81 000 EUR.

34 Subsidiært har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen under alle omstændigheder under udførelsen af kontrakten stiltiende har accepteret at refundere alle rejseomkostninger, som sagsøgeren har afholdt ud over de 81 000 EUR.

Spørgsmålet om ugyldigheden af de to aftaletillæg

— Parternes argumenter

35 Hvad angår spørgsmålet, om de to aftaletillæg er ugyldige, har sagsøgeren for det første anført, at han som betingelse for deres gyldighed under forhandlingerne havde krævet, at fristerne for indbetalingen af de resterende rater blev overholdt, og at Kommissionen accepterede denne betingelse. For det andet har sagsøgeren anført, at da Kommissionen betalte den anden kontraktrate for sent, er denne betingelse ikke overholdt, og de to aftaletillæg er derfor ugyldige.

36 Hvad angår den forsinkede betaling af den sidste rate har sagsøgeren anført, at betalingsfristen udløb den 4. marts 2002. Da Kommissionen betalte den sidste rate den 15. maj 2002 har Kommissionen ikke overholdt betalingsfristen fastsat i kontraktens artikel 4.2, første afsnit.

37 I overensstemmelse med kontraktens artikel 4.1 modtog Kommissionen nemlig sagsøgerens rapport om kontraktens udførelse den 4. december 2001. Da Kommissionen ikke kom med bemærkninger i løbet af den efterfølgende måned, måtte rapporten antages for godkendt den 4. januar 2002 i overensstemmelse med artikel 3, litra b), i kontraktens bilag 1. Sagsøgeren har i den forbindelse tilføjet, at den omstændighed, at Kommissionen modtog en elektronisk version den 19. december 2001 ikke kan tages som udtryk for, at årsrapporten blev modtaget på denne dato. I henhold til kontraktens artikel 4.2, første afsnit, begyndte betalingsfristen på 60 dage at løbe fra den 4. januar 2002.

38 Sagsøgeren har endvidere bestridt Kommissionens anbringende om, at betalingsfristen var suspenderet. I det omfang, Kommissionen hævder, at parterne havde aftalt en fast pris, var der ingen grund til at kræve dokumentation for rejseomkostninger. Desuden er den yderligere dokumentation, som Kommissionen anmodede om, uklart beskrevet i kontrakten. Parterne havde heller ikke aftalt, at anmodninger om yderligere oplysninger skulle medføre, at betalingsfristen blev suspenderet. Da Kommissionen ikke anmodede om yderligere dokumentation inden for den aftalte frist, var Kommissionen desuden ikke berettiget til at suspendere betalingsfristen.

39 Endelig har sagsøgeren anført, at i de fire år, kontrakten løb, bestred Kommissionen ikke den form, hvorved sagsøgeren fremlagde sine anmodninger om refusion af rejseomkostninger, nemlig ved, at han kun fremsendte en samlet opgørelse uden dokumentation. Denne præsentationsform er således blevet en del af kontrakten.

40 Heroverfor har Kommissionen anført, at den betalte den sidste rate inden for fristen i henhold til kontraktens artikel 4.2.

41 Kommissionen har først anført, at i modsætning til hvad sagsøgeren hævder, begyndte betalingsfristen at løbe den 19. januar 2002, dvs. en måned efter modtagelsen af en elektronisk version af sagsøgerens rapport og de oplysninger, der var nødvendige for at kunne anse den for at være den endelige rapport i overensstemmelse med artikel 3, litra b), i kontraktens bilag 1.

42 Ifølge Kommissionen blev betalingsfristen i overensstemmelse med kontraktens artikel 4.2, andet afsnit, suspenderet fra den 30. januar 2002, som er den dato, hvor Kommissionen afkrævede sagsøgeren dokumentation, til den 18. april 2002, som er den dato, hvor Kommissionen modtog den krævede dokumentation. Under hensyntagen til suspensionsperioden er der gået 38 dage mellem den 19. januar 2002, datoen for godkendelsen af den endelige rapport, og betalingsdatoen den 15. maj 2002.

43 Kommissionen har afvist sagsøgerens argument om, at den ikke var berettiget til at kræve dokumentation. Den omstændighed, at der er tale om en fastprisaftale kunmne ikke føre til, at Kommissionen blev afskåret fra at kræve yderligere undersøgelser efter kontraktens artikel 4.2, andet afsnit.

44 Kommissionen har tværtimod anført, at suspensionsbestemmelsen for betalingsfristen skulle sikre Kommissionen, at den kunne få dokumenterede oplysninger om de faktisk afholdte rejseomkostninger. Kommissionen har gjort gældende, at den ikke skulle refundere de rejseomkostninger, der oversteg maksimumsbeløbet på 27 000 EUR, og, såfremt det faktiske afholdte beløb var lavere end maksimumsbeløbet, havde Kommissionen ret til at kræve reduktion i kontraktsummen — en ret, Kommissionen dog ikke har benyttet sig af i den foreliggende sag på grund af den skrivefejl, der var i kontraktens artikel 4.1.

45 Kommissionen har ligeledes afvist sagsøgerens anbringende om, at kontrakten ikke foreskriver noget om suspension af betalingsfristen som følge af krav om yderligere undersøgelser. Tværtimod bestemmer artikel 4.2, andet afsnit, klart, at betalings-

fristerne kan suspenderes, såfremt Kommissionen finder det nødvendigt med yderligere undersøgelser. Denne bestemmelse var ifølge Kommissionen præcis og gav den en ret til at kræve dokumentation.

46 Hvad endelig angår sagsøgerens anbringende, hvorefter de enkle opgørelser, der løbende er blevet anvendt som dokumentation for rejseomkostninger, er blevet »en del af parternes aftale« og har erstattet kontraktens artikel 4.2, andet afsnit, har Kommissionen anført, at blot fordi Kommissionen som kontraktpart ikke har håndhævet sin ret til at kræve yderligere dokumentation tidligere, betyder det ikke, at den har givet afkald på denne ret. Kommissionen har tilføjet, at det er vigtigt, at Kommissionen kan kontrollere dokumentationen for rejseomkostningerne ved afslutningen af kontrakten.

— Rettens bemærkninger

47 Parterne er hverken enige om, fra hvilken dato fristen for betaling af den sidste rate begynder at løbe, eller om Kommissionen havde ret til at suspendere betalingsfristen.

48 Hvad angår datoen, hvor betalingsfristen begyndte at løbe, fremgår det af kontraktens artikel 4.2, første afsnit, at betalingsfristen på 60 dage begynder at løbe fra den dato, hvor sagsøgerens endelige rapport godkendes, jf. kontraktens artikel 4.1. Ifølge artikel 3, litra b), i kontraktens bilag 1 skal den endelige rapport beskrive de samlede udførte arbejder samt de resultater, der er opnået ved udførelsen af kontrakten. Denne bestemmelse fastsætter endvidere, at den endelige rapport skal betragtes som godkendt, såfremt Kommissionen ikke inden for en frist på en måned efter modtagelsen af den endelige rapport har fremsat sine bemærkninger

49 I denne sag fremgår det af sagens akter, således som parterne også har anført under retsmødet, at den rapport, som Kommissionen modtog den 4. december 2001, kun indeholdt oplysninger om det fjerde kontraktår, men ikke oplysninger vedrørende alle fire kontraktår, som fastsat i kontrakten. Desuden anmodede Kommissionen den 17. december 2001 sagsøgeren om at fremsende visse yderligere oplysninger om udførelsen af kontrakten for hele kontraktperioden. Det fremgår således, at sagsøgeren først opfyldte kravene til indholdet af den endelige rapport den 19. december 2001, som er den dato, hvor sagsøgeren fremsendte de oplysninger, Kommissionen havde bedt om. Da Kommissionen ikke fremsatte bemærkninger til den endelige rapport i den efterfølgende måned, må denne rapport betragtes som godkendt den 19. januar 2002. Som følge heraf begyndte betalingsfristen på 60 dage at løbe den 19. januar 2002.

50 Hvad angår spørgsmålet, om Kommissionen havde ret til at suspendere betalingsfristen, fremgår det af sagens akter, således som parterne også har anført under retsmødet, at sagsøgeren i stedet for at fremsende dokumentation for de rejseomkostninger, der var afholdt i forbindelse med kontraktens udførelse, nøjedes med at fremlægge samlede opgørelser sammen med hver af de rapporter, der blev fremsendt i henhold til kontraktens artikel 4.1. Det fremgår ligeledes af sagens akter, at Kommissionen i sin skrivelse af 30. januar 2002 bad sagsøgeren om at fremsende dokumentation for alle rejseomkostninger, der var afholdt i forbindelse med kontraktens udførelse, og den gav til kende over for sagsøgeren, at denne anmodning medførte suspension af betalingsfristen.

51 I denne forbindelse skal sagsøgerens anbringende, hvorefter Kommissionen ikke kunne anmode om dokumentation, fordi parterne havde aftalt en fast pris, forkastes. Kontraktens bilag 4, litra c), der ikke er blevet ændret ved det første aftaletillæg, fastsætter således et maksimumsbeløb for refusion af sagsøgerens rejseomkostninger på 27 000 EUR. Der fremgår altså ikke af kontrakten, at parterne havde aftalt et fast beløb til refusion af rejseomkostninger. Desuden fremgår det udtrykkeligt af kontraktens artikel 5.2, der ikke er blevet ændret ved det første aftaletillæg, at rejseomkostningerne skulle refunderes ved forelæggelse af dokumentation.

52 Ligeledes skal Retten forkaste sagsøgerens anbringende om, at Kommissionens ret til at anmode om yderligere undersøgelser ikke fremgår klart af kontrakten, at en sådan anmodning ikke medfører suspension af betalingsfristen og at den konkrete anmodning var fremsat for sent. Kontraktens artikel 4.2, andet afsnit, giver nemlig Kommissionen ret til at suspendere betalingsfristen inden for en frist på 60 dage at regne fra godkendelsesdatoen for hver af de rapporter, som sagsøgeren har fremsendt i henhold til kontraktens artikel 4.1, såfremt »Kommissionen finder det nødvendigt at foretage yderligere undersøgelser«.

53 Endelig forkastes også sagsøgerens anbringender, hvorefter Kommissionen har givet afkald på sin ret til at kræve yderligere undersøgelser i henhold til kontraktens artikel 4.2, andet afsnit. Den omstændighed, at Kommissionen ikke har anmodet om dokumentation på et tidspunkt, der ligger forud for betalingen af den sidste rate, er nemlig ikke i sig selv tilstrækkelig til at antage, at Kommissionen har givet afkald på denne ret.

54 Da betalingsfristen således har været suspenderet fra den 30. januar 2002, som er den dato, hvor Kommissionen afkrævede sagsøgeren dokumentation for rejseomkostningerne, til den 18. april 2002, som er den dato, hvor Kommissionen modtog den krævede dokumentation, er der kun gået 38 dage mellem godkendelsen af den endelige rapport den 19. januar 2002 og Kommissionens betaling af den sidste rate den 15. maj 2002.

55 Sagsøgerens anbringende, hvorefter den sidste rate er betalt for sent, skal derfor forkastes. Derfor må også sagsøgerens argument vedrørende de pågældende aftaletillægs ugyldighed forkastes, uden at det er nødvendigt at afgøre, om deres gyldighed var betinget af overholdelse af betalingsfristen for de resterende rater.

56 Det er følgelig ufornødent at tage stilling til sagsøgerens argument, hvorefter kontraktens artikel 4.1 i sin oprindelige affattelse gav ham ret til refusion af rejseomkostninger ud over beløbet på 81 000 EUR.

Det subsidiære argument om, at Kommissionen stiltiende har accepteret at refundere rejseomkostninger, som sagsøgeren har afholdt ud over beløbet på 81 000 EUR

57 Subsidiært har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen under alle omstændigheder efter underskrivelsen af kontrakten og dets to tillæg stiltiende har accepteret at refundere alle rejseomkostninger, der er afholdt ud over beløbet på 81 000 EUR. Til støtte herfor har sagsøgeren henvist til de timeregnskaber, der er vedlagt hver af de årlige rapporter, der er fremlagt i henhold til kontraktens artikel 4.1, og som aldrig er blevet bestridt af Kommissionen.

58 Hertil har Kommissionen anført, at den efter vedtagelsen af aftaletillæggene ikke har givet sagsøgeren nogen som helst grund til at tro, at den ville refundere hans faktiske omkostninger ud over beløbet på 81 000 EUR. Tværtimod fremgår det direkte af aftaletillæggene, at dette ikke var Kommissionens hensigt.

59 Retten fastslår i den forbindelse, at sagsøgeren vedlagde de rapporter, der blev fremlagt i henhold til kontraktens artikel 4.1, et regnskab over de timer, der var anvendt på PLAN-projektet. Disse dokumenter godtgør på ingen måde, at Kommissionen i strid med ordlyden af den ændrede artikel 4.1 i kontrakten stiltiende har accepteret at betale rejseomkostninger ud over beløbet på 81 000 EUR. Dette argument skal således forkastes.

60 Af det ovenfor anførte fremgår, at Kommissionen må frifindes for sagsøgerens påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale ham 19 867,40 EUR, hvorved det ikke er nødvendigt at anordne de anmodede foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse.

Kravet om godtgørelse af inkassoomkostninger

61 Sagsøgeren har til støtte for kravet om godtgørelse af inkassoomkostninger gjort gældende, at Kommissionen er forpligtet til at godtgøre de inkassoomkostninger, som han har afholdt for at opnå betaling af den sidste rate.

62 I den forbindelse er det ovenfor fastslået, at den sidste rate er blevet betalt rettidigt i henhold til kontrakten. Som følge heraf skal kravet om betaling af inkassoomkostninger på 592,95 EUR ligeledes forkastes.

Sagens omkostninger

63 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør sagsøgeren bære sine egne og betale Kommissionens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Femte Afdeling)

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Sagsøgeren bærer sine egne og betaler Kommissionens omkostninger.

Lindh García-Valdecasas Cooke

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. juni 2004.

H. Jung P. Lindh

Justitssekretær Afdelingsformand